

Algemene leveringsvoorwaarden Triade Service & Onderhoud

Artikel 1 Werkingssfeer en definities	1
Artikel 2 Offerte	1
Artikel 3 Verplichtingen aannemer	1
Artikel 4 Uitvoering van de werkzaamheden bij onderhoud	2
Artikel 5 Verplichtingen opdrachtgever	3
Artikel 6 Verzekering van de opdrachtgever	4
Artikel 7 In gebreke blijven van de opdrachtgever	5
Artikel 8 Prijs en betaling	5
Artikel 9 Termijnen	5
Artikel 10 Termijnverlenging en/of kostenvergoeding	6
Artikel 11 Schorsing, ontbinding en opzegging	6
Artikel 12 Toetsing, aanvaarding en oplevering	6
Artikel 13 Vervroegde ingebruikneming	7
Artikel 14 Wijzigingen (meer en minder werk)	7
Artikel 15 Aansprakelijkheid en garantie	7
Artikel 16 Eigendomsvoorbehoud	8
Artikel 17 Intellectueel eigendom	8
Artikel 18 Overname personeel en gedetacheerden	9
Artikel 19 Toepasselijk recht en geschillen	9

Artikel 1 Werkingssfeer en definities

1. Deze algemene leveringsvoorwaarden zijn van toepassing op alle (rechts)handelingen van de aannemer, zoals offertes, overeenkomsten of acceptatie van opdrachten in het kader van (raam)overeenkomsten. Ook als de aannemer de algemene voorwaarden van de opdrachtgever niet nadrukkelijk heeft afgewezen, prevaleren deze algemene leveringsvoorwaarden boven die van de opdrachtgever. Verwijzingen door de opdrachtgever naar eigen voorwaarden, van welke aard ook, worden niet geaccepteerd, mits hierover tussen opdrachtgever en aannemer aantoonbaar overeenkomst is bereikt.
2. Opdrachtgever gaat akkoord met de gelding en toepasbaarheid van deze algemene leveringsvoorwaarden op toekomstige (rechts)handelingen met de aannemer.
3. Naast (en in aanvulling op) het bepaalde in lid 1 zijn deze algemene leveringsvoorwaarden van toepassing indien de opdrachtgever de gelding ervan in eerdere overeenkomsten met de aannemer heeft aanvaard.
4. Verstaan wordt onder:
 - a. De aannemer: de natuurlijke of rechtspersoon, aan wie het werk is opgedragen
 - b. De opdrachtgever: de natuurlijke of rechtspersoon die het werk opdraagt.
 - c. De overeenkomst: de overeenkomst tussen opdrachtgever en aannemer waarop deze algemene leveringsvoorwaarden van toepassing zijn.
 - d. Het werk/de werkzaamheden: het uit te voeren werk, onderhoudswerkzaamheden, technische installatiewerk of de te verrichten levering die de aannemer moet verrichten om ervoor te zorgen dat de

technische installatie bij oplevering en, indien overeengekomen gedurende de onderhoudsperiode, aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen voldoet.

- e. Onderhoudswerkzaamheden: alle activiteiten, inclusief de levering van goederen, die de aannemer deint te verrichten om te zorgen dat de technische staat van de installatie en de door de installatie te vervullen functies gedurende de onderhoudsperiode aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen voldoet
 - f. Storing: een plotselinge en onverwachte onderbreking van de werking van de installatie.
5. Tenzij anders overeengekomen worden (onderhouds)werkzaamheden uitsluitend aan in Nederland op te stellen of opgestelde installaties verricht.

Artikel 2 Offerte

1. De offerte van de aannemer is te allen tijde vrijblijvend. Zolang acceptatie van de offerte niet is ontvangen, is de offerte door de aannemer herroepbaar, tenzij de offerte een termijn voor acceptatie bevat en deze nog niet is verstrekt.
2. De inhoud en samenstelling van alle offerte documentatie, zoals beschrijvingen, tekeningen of specificaties, zijn niet bindend.
3. De opdrachtgever zal vertrouwelijk omgaan met alle offerte documentatie, inclusief de offerte zelf, en stelt deze niet aan derden ter beschikking. Het bepaalde in lid 20 van artikel 5 van deze voorwaarden is overeenkomstig van toepassing.
4. Indien er geen overeenkomst tot stand komt dient alle documentatie die betrekking heeft op de offerte door de opdrachtgever te worden geretourneerd aan de aannemer. Tevens heeft de aannemer recht op een redelijke vergoeding door de opdrachtgever van de aan de offerte verbonden kosten, zoals de kosten van ontwerpen of begroten, dit conform artikel 7:405 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek, welke aan de opdrachtgever gefactureerd mogen worden.

Artikel 3 Verplichtingen aannemer

1. De aannemer (en diens medewerkers) behandelt alle gegevens van de opdrachtgever vertrouwelijk, voor zover deze gegevens als zodanig aan de aannemer zijn overlegd.
2. Werkzaamheden worden door de aannemer naar diens beste vermogen uitgevoerd; de scope van zijn verplichtingen is echter mede afhankelijk van de mate van inbreng en invloed van de opdrachtgever c.q. van de door of namens de opdrachtgever ingeschakelde derde(n).
3. De aannemer verplicht zich datgene te doen wat naar de aard van de overeenkomst door de wet, de eisen van redelijkheid en billijkheid of het gebruik wordt gevorderd.
4. De werkzaamheden zullen door de aannemer op een dusdanige wijze worden uitgevoerd, dat de installatie voldoet aan de eisen die voortvloeien uit de overeenkomst. Dit betreft de eisen die voortvloeien

- uit normaal gebruik van de installatie, alsmede de eisen die voortvloeien uit het bijzondere gebruik dat van de installatie zal worden gemaakt, doch uitsluitend voor zover deze eisen schriftelijk in de overeenkomst zijn vastgelegd.
5. Aannemer is op de hoogte van de voor de werkzaamheden van belang zijnde wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, alsmede voorschriften van bijzondere aard, zoals technische of industriële normen.
 6. De aannemer draagt er zorg voor, dat de opdrachtgever indien gewenst tijdig informatie ontvangt over de in de offerte gehanteerde verhouding tussen loon en materiaal en zijn betaalgedrag in het kader van de wet ketenaansprakelijkheid en verleggingsregeling omzetbelasting.
 7. De aannemer is verplicht de opdrachtgever te waarschuwen indien de door of namens de opdrachtgever vervaardigde vraagspecificatie, opdracht, overeenkomst, informatie, gegevens of goederen die de opdrachtgever ter beschikking stelt of de wijzigingen die de opdrachtgever opdraagt klaarblijkelijk zodanige fouten bevatten of gebreken vertonen, dat hij in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen als dit niet zou doen. De aannemer is evenwel niet verder gehouden dan een globale toetsing van door of vanwege de opdrachtgever verstrekte informatie, ontwerpen, tekeningen, berekeningen en bestekken aan de normen van het installatie vak. De controle door de aannemer van door de opdrachtgever te leveren goederen zal niet meer omvatten dan een visuele inspectie op uitwendige schade voor zover dat bij verpakte goederen redelijkerwijs mogelijk is, controle van nummers en afmetingen en, voor zover mogelijk, de verificatie van de paklijsten.
 8. Op verzoek van de opdrachtgever zal de aannemer deze op elk redelijk tijdstip informeren over de status van de uitvoering van de werkzaamheden en de opdrachtgever op een nader overeengekomen tijdstip toegang verlenen tot de plaats(en) waar de werkzaamheden worden verricht. Indien overeengekomen, toont de aannemer met een keuringsplan, protocol, logboek, rapport of verslag aan, dat de werkzaamheden en resultaten van werkzaamheden voldoen aan de eisen die voortvloeien uit de overeenkomst met dien verstande dat de projectvoortgang dusdanig is gevorderd dat de aannemer in dergelijke documentatie inhoudelijk juist en volledig kan voorzien.
 9. Ontstane schade aan de installatie of enig deel daarvan die tijdens en door of in verband met de uitvoering van de werkzaamheden voor de oplevering is ontstaan zal door de aannemer voor eigen rekening worden hersteld, tenzij deze schade niet door hem is veroorzaakt of het anderszins onredelijk is dat deze schade voor zijn rekening komt, onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de overeenkomst of de wet. De opdrachtgever kan door middel van een wijziging krachtens artikel 14 de aannemer sommen om schade aan de installatie te herstellen, die niet voor rekening van de aannemer komt.
 10. De aannemer verstrekt desgevraagd naar beste vermogen en tijdig alle rechten uit garanties die hem door zelfstandige hulppersonen worden verstrekt met betrekking tot de installatie of delen daarvan.
 11. De aannemer verstrekt desgevraagd naar beste vermogen en tijdig instructies voor het in- en uitbedrijf stellen en bedrijfsvaardig houden van de installatie.
 12. Tenzij in de overeenkomst anders is bepaald, dient de aannemer verzekeringen aan te gaan, een en ander voor zover dit naar de aard en omvang van de werkzaamheden en volgens de conventies in de branche nodig en gebruikelijk is, onverminderd het bepaalde in artikel 6 lid 1 en 2. In de verzekeringen van de aannemer zijn de opdrachtgever, diens gemachtigde en/of andere door de opdrachtgever ingeschakelde derden niet als medeverzekerde opgenomen.
 13. Indien gewenst door de opdrachtgever zorgt de aannemer er voor dat deze tijdig schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van de in lid 12 bedoelde verzekeringen ontvangt.

Artikel 4 Uitvoering van de werkzaamheden bij onderhoud

1. Voor aanvang van de werkzaamheden (en na het tot stand komen van de overeenkomst) maakt de aannemer een plan met daarin een overzicht van de onderhoudswerkzaamheden, voorzien van een planning.
2. Het plan is gebaseerd op de beschrijving van de opdrachtgever van het storingsgedrag van de installatie, van alle taken, frequenties van uitvoering, materialen, hulpmiddelen en eventueel benodigde vaardigheden, alles ten behoeve van de uitvoering van de preventieve onderhoudswerkzaamheden en het beheersbaar maken van de correctieve onderhoudswerkzaamheden.
3. Het plan treedt in werking na goedkeuring door de opdrachtgever. Indien het plan overeenkomt met de beschrijving als genoemd in lid 2 dan dient de opdrachtgever zijn goedkeuring aan het plan te verlenen.
4. Het plan bevat, mits overeengekomen, de aanvangs- en opleverdatum van geplande en beoogde opdrachten voor de uitvoering van preventieve en/of correctieve onderhoudswerkzaamheden en/of andere werkzaamheden.
5. De in lid 4 genoemde opdrachten zullen op basis van het plan door de opdrachtgever tenminste 1 maand van tevoren schriftelijk worden verstrekt. Opdrachten die geen deel uitmaken van het plan worden ten minste 2 maanden van tevoren schriftelijk verstrekt. Voorafgaand aan de verstrekking van een opdracht heeft de aannemer zijn prijs daarvoor afgegeven.
6. Het plan wordt jaarlijks aangepast door de aannemer. Hieruit volgt een raming van de onderhoudskosten voor dat jaar. Tussentijds kan het werkplan alleen worden aangepast door middel van een wijziging krachtens artikel 14.
7. Gedurende de onderhoudsperiode zal de aannemer naar beste vermogen pogen om met preventieve onderhoudswerkzaamheden de kans op het optreden van storingen op een acceptabel niveau te houden

- en, voor zover overeengekomen, met correctieve onderhoudswerkzaamheden storingen te verhelpen.
8. Opzegging van de overeenkomst door de opdrachtgever krachtens artikel 11 lid 5 vereist een schriftelijke kennisgeving. Bij opzegging van de hele overeenkomst dient de opdrachtgever een opzegtermijn van ten minste 6 maanden in acht te nemen en bij opzegging van een opdracht tot uitvoering van onderhoudswerkzaamheden een opzegtermijn van ten minste 1 maand.
 9. Bij de uitvoering van correctieve onderhoudswerkzaamheden dient de opdrachtgever vooraf schriftelijk een opdracht te verstrekken. Indien dit door omstandigheden niet mogelijk is, zal de opdracht achteraf worden verstrekt op basis van de door de aannemer werkelijk gemaakte kosten.
 10. Indien aantoonbaar overeengekomen zorgt de aannemer er voor dat op het terrein of de locatie waar de onderhoudswerkzaamheden worden verricht één exemplaar van de technische informatie aanwezig is, raadpleegbaar is en dat de 'As Built' situatie van de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden daarin is verwerkt tegen een in de overeenkomst vastgelegde vergoeding.
 11. De aannemer communiceert met de opdrachtgever van tevoren over het tijdstip waarop de onderhoudswerkzaamheden zullen worden verricht. Worden de werkzaamheden niet op het afgesproken tijdstip verricht en is dit de aannemer niet toe te rekenen, dan heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 10.
 12. De aannemer zal de onderhoudswerkzaamheden uitvoeren gedurende de onderhoudsperiode die in de overeenkomst is vastgelegd, als er niets is vastgelegd dan geldt hiervoor de periode van 1 jaar.
 13. Indien de prestaties, bedrijfszekerheid en onderhoudbaarheid van de installatie dit eisen of de regels als genoemd in artikel 3 lid 5 dit voorschrijven communiceert de aannemer met de opdrachtgever omtrent de te nemen maatregelen. De opdrachtgever kan door middel van een wijziging krachtens artikel 14 de aannemer de noodzakelijke constructiewijziging dan wel andere (projectmatige) werkzaamheden separaat opdragen.
 14. De aannemer is bevoegd de onderhoudswerkzaamheden op afstand te verrichten door middel van een via telecommunicatievoorziening tot stand gebrachte verbinding met de installatie.
 15. Na gereedkoming van de onderhoudswerkzaamheden verzoekt de aannemer de opdrachtgever om de opdracht voor voltooid te ondertekenen. Na ondertekening worden de onderhoudswerkzaamheden als opgeleverd beschouwd.
 16. De onderhoudsperiode wordt steeds stilzwijgend voor de oorspronkelijke periode verlengd, tenzij een van de partijen de overeenkomst schriftelijk beëindigt met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden voor het einde van de betreffende periode.
 17. Indien aantoonbaar overeengekomen, draagt de aannemer er zorg voor dat storingen gedurende 24 uur per dag en zeven dagen per week op een bekend gemaakt meldpunt kunnen worden gemeld.
 18. Onverminderd datgene wat bepaald is in lid 9 zal de aannemer zich naar beste vermogen inspannen om spoedeisende storingen na opdracht van de opdrachtgever binnen 24 uur na de melding ervan op te heffen, tenzij een andere termijn is overeengekomen. Overige storingen worden waar mogelijk in de normale werktijden van de aannemer verholpen.
 19. De door de aannemer uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden worden verrekend volgens de in de overeenkomst vastgelegde tarieven, eenheidsprijzen of als vaste prijs. Deze tarieven en/of prijzen worden jaarlijks geïndexeerd volgens de risicoregeling installatietechniek, tenzij anders overeengekomen.
 20. Betaling van de vergoedingen vindt plaats binnen 2 weken na de datum van de betreffende factuur.

Artikel 5 Verplichtingen opdrachtgever

1. De opdrachtgever zorgt er voor, dat de aannemer tijdig beschikt over alle (technische) informatie, gegevens, beslissingen en wijzigingen die noodzakelijk zijn om de aannemer in staat te stellen de werkzaamheden conform overeenkomst te realiseren. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van deze informatie, gegevens, beslissingen en wijzigingen.
2. Opdrachtgever draagt er zorg voor, dat de aannemer tijdig over alle goederen beschikt waarvan in de overeenkomst uitdrukkelijk is bepaald dat die door of namens de opdrachtgever ter beschikking zullen worden gesteld. De opdrachtgever is er voor verantwoordelijk als deze goederen niet deugdelijk of ongeschikt (blijken te) zijn.
3. De opdrachtgever vrijwaart de aannemer voor aanspraken van derden in verband met de in lid 1 en 2 bedoelde informatie, gegevens, beslissingen, wijzigingen en goederen.
4. De opdrachtgever zorgt tijdig voor de kosteloze beschikking over en vrije toegang tot het terrein, het gebouw en de locatie waarop of waarin de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Tevens draagt de opdrachtgever zorg voor schone, veilige en gezonde omstandigheden, alsmede geschikte bergruimte op die plaats.
5. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de conditie van de gebouwen/locaties waar en de installaties of delen daarvan rondom, waaronder, waarin of waarboven de werkzaamheden worden verricht, alsook voor de omstandigheden die de uitvoering van de werkzaamheden verhinderen of ernstig belemmeren. Opdrachtgever verplicht zich de aannemer en diens personeel tijdig voor gevaarlijke situaties te waarschuwen.
6. Opdrachtgever zorgt er voor dat op de locaties waar de werkzaamheden worden uitgevoerd de aannemer tijdig, kosteloos en met leveringsgarantie kan beschikken over de benodigde (nuts)voorzieningen, zoals elektriciteit, (drink)water, gas, perslucht, telecom of rioleringsaansluiting.
7. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de aansluiting van de installatie op de openbare netwerken. De aannemer zal naar beste vermogen de opdrachtgever de medewerking verlenen die

- noodzakelijk is voor het aanvragen van deze aansluiting.
8. De opdrachtgever draagt er zorg voor, dat de aannemer tijdig beschikt over vergunningen, ontheffingen, beschikkingen of toestemmingen die noodzakelijk zijn voor de opzet van de werkzaamheden of het gebruik van de installatie en waarvan is overeengekomen dat die door of namens hem ter beschikking zullen worden gesteld. Indien nodig zal bij het verkrijgen hiervan de aannemer naar beste vermogen de opdrachtgever de noodzakelijke medewerking verlenen. Indien de opdrachtgever in het nakomen van deze verplichting tekortschiet, kan de aannemer de overeenkomst krachtens artikel 11 lid 6 ontbinden en aanspraak maken op schadevergoeding.
 9. Opdrachtgever is verplicht de aannemer schriftelijk en tijdig te waarschuwen, indien hij een tekortkoming van de aannemer heeft opgemerkt of zich daarvan bewust moet zijn geweest.
 10. Opdrachtgever zorgt ervoor dat tijdig informatie wordt verstrekt over de aard en inhoud van de werkzaamheden van nevenaannemers en andere derden die door hem worden ingeschakeld, het voorziene tijdstip waarop zij worden verricht en de coördinatie daarvan, zodat de aannemer in zijn offerte met deze informatie rekening kan houden. Alleen de opdrachtgever is verantwoordelijk voor de coördinatie van deze werkzaamheden, voor zover niet anders is overeengekomen.
 11. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertraging en/of kosten veroorzaakt door werkzaamheden van nevenaannemers en die niet aan de aannemer kunnen worden toegerekend. Schade die door de werkzaamheden van nevenaannemers aan de installatie ontstaat, is voor rekening van de opdrachtgever.
 12. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de goederen die hij heeft voorgeschreven of van een voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken, alsook voor de niet of niet tijdige levering van deze goederen.
 13. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor hulppersonen, zoals onderaannemers of leveranciers die hij heeft voorgeschreven. De aannemer is niet verplicht om deze zelfstandige hulppersonen te contracteren, indien de opdrachtgever de contractvoorwaarden van deze hulppersonen niet wenst te accepteren. Indien de voorgeschreven hulppersoon niet, niet tijdig of niet deugdelijk presteert, heeft de aannemer recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 10.
 14. De opdrachtgever is aansprakelijk voor de (bodem)verontreinigingen, milieubelastende stoffen en/of bacteriën die tijdens de uitvoering van de werkzaamheden worden aangetroffen, zoals, maar niet alleen, asbest of legionella. De opdrachtgever kan de aannemer opdragen om de aangetroffen verontreinigingen, stoffen en/of bacteriën te verwijderen door middel van een wijziging krachtens artikel 14. Afgezien van het feit of de aannemer deze opdracht uitvoert, heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding volgens artikel 10.
 15. Opdrachtgever dient de werkzaamheden van de aannemer zo weinig mogelijk te verstoren. Het is de opdrachtgever niet toegestaan om de aannemer, zijn personeel of diens hulppersonen aanwijzingen te geven die niet gerelateerd zijn met de werkzaamheden of strijdig zijn met de aard van de overeenkomst.
 16. De opdrachtgever is verplicht om zowel alle goederen van de aannemer als de goederen van hemzelf die op grond van de overeenkomst moeten worden afgeleverd in ontvangst te nemen zodra deze hem ter beschikking zijn gesteld.
 17. Buiten werktijd is de opdrachtgever van de aannemer verantwoordelijk voor de goederen en eigendommen van de aannemer, zoals materialen, werktuigen of gereedschappen, die op het werk aanwezig zijn.
 18. De opdrachtgever staat de aannemer toe om op schuttingen en afrasteringen, die dienen ter afsluiting van het gebouw of de plaatsen waar de werkzaamheden worden verricht, maar ook elders op het werkterrein aanduidingen van zijn naam en bedrijf of reclame aan te brengen.
 19. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor vertragingen en/of kosten als gevolg van de naleving van wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, alsmede van voorschriften van bijzondere aard, zoals technische en industriële normen, die na de aanbidding worden gewijzigd of in werking treden.
 20. De opdrachtgever is verplicht alle (bedrijfs)gegevens van de aannemer dan wel alle in verband met de overeenkomst van de aannemer ontvangen informatie vertrouwelijk te behandelen. Het is de opdrachtgever verboden deze gegevens en informatie voor eigen gebruik of gebruik door derden aan te wenden of aan derden bekend te maken. Bij overtreding van de in dit lid opgenomen verplichting verbeurt de opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare en niet voor rechterlijke matiging vatbare boete ter hoogte van € 100.000,00 onverminderd het recht van de aannemer om schadevergoeding te vorderen.
 21. De opdrachtgever voldoet de door hem aan de aannemer verschuldigde bedragen volgens de overeengekomen betalingsregeling ongeacht of de opdrachtgever recht heeft op schadevergoeding krachtens artikel 15.

Artikel 6 Verzekering van de opdrachtgever

1. De opdrachtgever is verplicht een gebruikelijke CAR-verzekering of vergelijkbare gebruikelijke verzekering(en) aan te gaan en in stand te houden waarin de aannemer (met inbegrip van de door de aannemer voor de uitvoering van de overeenkomst in te schakelen onderaannemers en hulppersonen) als medeverzekerde is opgenomen indien de werkzaamheden van de aannemer dienen ter uitoefening van het bedrijf van de opdrachtgever, tenzij schriftelijk iets anders is overeengekomen.
2. De opdrachtgever is verplicht - bij export van zijn producten en installaties, die mede bestaan uit door de aannemer ontwikkelde en/of geleverde goederen, naar de VS en Canada of gebieden waarop het recht

van deze landen van toepassing is - het voornemen van export tijdig aan de aannemer te melden en de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen aan te gaan en in stand te houden, mede ten behoeve van alle bij de ontwikkeling, vervaardiging of totstandkoming van deze producten en installaties betrokken partijen. De opdrachtgever zal deze verzekeringen niet opzeggen of wijzigen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de aannemer.

3. De opdrachtgever zorgt er voor dat de aannemer schriftelijk bewijs ontvangt van het bestaan en de inhoud van de in lid 1 en 2 bedoelde verzekeringen.

Artikel 7 In gebreke blijven van de opdrachtgever

1. Als de aannemer meent dat de opdrachtgever zijn verplichtingen niet nakomt of niet zal nakomen, is de aannemer gerechtigd om van de opdrachtgever en voor zijn rekening en risico zekerheid te verlangen, zoals een bankgarantie. Indien de opdrachtgever in gebreke blijft met het stellen van de verlangde zekerheid, is de aannemer bevoegd de werkzaamheden te schorsen of de overeenkomst te ontbinden krachtens artikel 11.
2. In het geval dat de opdrachtgever niet tijdig meewerkt aan een keuring of aanvaarding van de werkzaamheden of een verschuldigde betaling niet tijdig verricht, heeft de aannemer aanspraak op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage conform artikel 6:119a van het Nederlands Burgerlijk Wetboek met ingang van de dag waarop de medewerking had moeten worden verleend of de betaling uiterlijk voldaan had moeten zijn. In dat geval is de aannemer tevens bevoegd om de werkzaamheden (tijdelijk) stil te leggen.
3. In het geval dat de opdrachtgever de op hem rustende verplichting om goederen tijdig op de overeengekomen plaats van aflevering af te nemen niet nakomt of niet zal nakomen, is de aannemer bevoegd om deze goederen voor rekening en risico van de opdrachtgever op te slaan of op een geschikte wijze te verkopen en het hem verschuldigde op de opbrengst te verhalen, mits hij de opdrachtgever heeft aangemaand om de goederen alsnog binnen 5 werkdagen af te nemen. De aannemer is bevoegd het aan de opdrachtgever uit te keren overschot te voldoen door verrekening, ook gedurende diens surséance of faillissement.
4. Alle werkelijk door de aannemer gemaakte kosten om tot voldoening van verschuldigde facturen te geraken, zowel gerechtelijke als buitengerechtelijke kosten, komen voor rekening van de opdrachtgever.
5. Vindt de medewerking of betaling niet plaats binnen een maand na de dag waarop dit uiterlijk had behoren plaats te vinden, dan kan de aannemer aanspraak maken op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage verhoogd met twee procent met ingang van de dag waarop deze maand is verstreken, een en ander zonder aanmaning door de aannemer. In dat geval is de aannemer tevens bevoegd om de overeenkomst te ontbinden krachtens artikel 11.

Artikel 8 Prijs en betaling

1. Omzetbelasting is niet inbegrepen in tussen partijen overeengekomen bedragen. De opdrachtgever vergoedt de door de aannemer verschuldigde omzetbelasting, voor zover deze voortvloeit uit de overeenkomst.
2. Betrokkenen komen een betalingsschema in termijnen overeen. De aannemer mag de factuur voor de eindafrekening indienen zodra de resultaten van de werkzaamheden zijn opgeleverd, of op de dag waarop de overeenkomst krachtens artikel 11 is opgezegd of ontbonden. Indiening van deze factuur houdt in geen geval in dat de aannemer afstand doet van recht op verdere aanspraken in het kader van de overeenkomst.
3. Alle prijzen en tarieven zijn gebaseerd op een normale werkweek van maandag tot en met vrijdag. Alle werkzaamheden die worden verricht buiten de normale arbeidstijden per kalenderdag worden verrekend tegen de in de overeenkomst vastgelegde tarieven en toeslagen, uitgaande van de normale werktijden van de aannemer. Alle wachturen respectievelijk uitvaluren voor personeel respectievelijk materieel van de aannemer veroorzaakt door de opdrachtgever worden verrekend op basis van de in de overeenkomst vastgelegde tarieven.
4. Betaling vindt plaats zonder inhoudingen of verrekening, mits anders overeengekomen, binnen 2 weken na de datum van de betreffende factuur.
5. Verrekening van wijzigingen van lonen, sociale lasten, prijzen, huren en vrachten vindt plaats conform de risicoregeling installatietechniek, mits anders overeengekomen.
6. Een betaling wordt in de eerste plaats in mindering gebracht op alle verschuldigde kosten en rente en tenslotte op opeisbare facturen die het langst openstaan, zelfs al vermeldt de opdrachtgever dat de betaling betrekking heeft op latere facturen.
7. De aannemer kan zijn recht op betaling geheel of gedeeltelijk overdragen of in pand geven.
8. De opdrachtgever is in geen geval gerechtigd om voor of namens de aannemer betalingen te verrichten aan diens zelfstandige hulppersonen.

Artikel 9 Termijnen

1. De aannemer start niet eerder met de uitvoering van zijn werkzaamheden voordat alle daarvoor noodzakelijke informatie, gegevens of goederen, zoals genoemd in artikel 5 en 6, in zijn bezit zijn en hij de overeengekomen termijnbetaling heeft ontvangen. De aannemer is bevoegd eerder aan te vangen en/of op te leveren, tenzij in de overeenkomst anders is bepaald.
2. Mits aantoonbaar anders overeengekomen zijn termijnen naar eer en geweten vastgesteld en zullen deze zoveel mogelijk in acht worden genomen. De enkele overschrijding van een genoemde termijn brengt de aannemer daarmee nog niet in verzuim. Indien overschrijding dreigt zullen aannemer en opdrachtgever zo spoedig mogelijk hierover communiceren met elkaar.

Artikel 10 Termijnverlenging en/of kostenvergoeding

1. Afgezien van het bepaalde in artikel 14 heeft de aannemer uitsluitend in de volgende gevallen recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding:
 - a. deze voorwaarden daar uitdrukkelijk in voorzien en onder de voorwaarde dat de vertraging en/of kosten worden veroorzaakt door een omstandigheid die niet aan de aannemer kan worden toegerekend, of
 - b. deze worden veroorzaakt door een omstandigheid waarvoor de opdrachtgever verantwoordelijk is en waartegen de aannemer niet behoefde te waarschuwen gelet op de in artikel 3 lid 7 genoemde verplichting, of
 - c. zich een onvoorziene omstandigheid voordoet van dusdanige aard dat de opdrachtgever naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet mag verwachten dat de overeenkomst ongewijzigd in stand blijft.
2. Als de aannemer van mening is dat hij recht heeft op termijnverlenging en/of kostenvergoeding, deelt hij dat de opdrachtgever onverwijld schriftelijk en gemotiveerd mee. Daarbij vermeldt hij alle directe en indirecte kosten, alsmede een redelijke opslag voor algemene kosten, winst en risico. Eveneens vermeldt hij de gevolgen ten aanzien van de planning.

Artikel 11 Schorsing, ontbinding en opzegging

1. Het is de opdrachtgever toegestaan de werkzaamheden te schorsen. Dit dient de aannemer schriftelijk en onder vermelding van de gronden mede te worden gedeeld en de over de gevolgen dient onverwijld overleg te worden gepleegd tussen opdrachtgever de aannemer.
2. Worden de werkzaamheden of enig deel daarvan geschorst of vertraagd en is dit de aannemer niet aan te rekenen, dan is de opdrachtgever verplicht om, naar rato van de stand van de werkzaamheden, aan de aannemer alle verrichte werkzaamheden te vergoeden, alsmede alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten, voortvloeiend uit verplichtingen die de aannemer reeds is aangegaan met het oog op de verdere invulling van de overeenkomst, berekend vanaf het moment van het intreden van de schorsing of vertraging.
3. In het geval dat de aannemer als gevolg van de schorsing specifieke voorzieningen of maatregelen moet nemen, heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 10.
4. In het geval dat de werkzaamheden gedurende meer dan twee maanden zijn geschorst of vertraagd, is de aannemer bevoegd de overeenkomst te ontbinden.
5. De opdrachtgever is te allen tijde gerechtigd de overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen.
6. In het geval dat de opdrachtgever surséance van betaling heeft aangevraagd, in staat van faillissement is verklaard of tekort is geschoten in de nakoming van

de overeenkomst, is de aannemer bevoegd om de overeenkomst te ontbinden.

7. In de gevallen bedoeld in de leden 4 t/m 6 is de opdrachtgever verplicht om de vaste prijs die in de overeenkomst is vastgelegd te betalen, verminderd met de besparingen die voor de aannemer uit de opzegging voortvloeien. In het geval dat de prijs afhankelijk was gesteld van de werkelijke door de aannemer te maken kosten, wordt de door de opdrachtgever verschuldigde prijs berekend op grondslag van de gemaakte kosten, de verrichte arbeid en de winst die de aannemer bij volledige uitvoering van de werkzaamheden zou hebben gemaakt.
8. De opdrachtgever is tevens verplicht de schade die de aannemer lijdt te vergoeden onverminderd de verplichting van de aannemer die schade zoveel mogelijk te beperken, tenzij de schade het gevolg is van een tekortkoming die niet aan de opdrachtgever is toe te rekenen.

Artikel 12 Toetsing, aanvaarding en oplevering

Toetsing

1. De opdrachtgever is gerechtigd om via controles, beproevingen of tests te toetsen of de werkzaamheden en resultaten van werkzaamheden voldoen aan de eisen die voortvloeien uit de overeenkomst.
2. Toetsing door of namens de opdrachtgever geschiedt na overleg met de aannemer en, mits anders is overeengekomen, voor rekening en risico van de opdrachtgever. De aannemer zal de opdrachtgever naar beste vermogen hierbij de noodzakelijke medewerking verlenen.
3. De opdrachtgever dient bij het uitoefenen van zijn toetsingsbevoegdheid de werkzaamheden zo weinig mogelijk te verstoren. Hij is verantwoordelijk voor de vertraging en/of kosten die als gevolg daarvan ontstaan en die niet aan de aannemer kunnen worden toegerekend. Schade die door de toetsing aan de installatie ontstaat, komt voor rekening van de opdrachtgever.

Aanvaarding

4. Zodra de aannemer te kennen heeft gegeven dat de resultaten van de werkzaamheden gereed zijn voor aanvaarding en de opdrachtgever deze niet binnen de door de aannemer gestelde termijn keurt en al dan niet onder voorbehoud aanvaardt dan wel onder aanwijzing van de gebreken weigert, worden de resultaten van de werkzaamheden geacht stilzwijgend te zijn aanvaard.
5. Kleine gebreken die vóór een nog volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, mogen geen reden tot weigering zijn, mits deze de ingebruikneming van de installatie niet in de weg staan.

Oplevering

- Na aanvaarding worden de resultaten van de werkzaamheden als opgeleverd beschouwd. De aannemer is gerechtigd de oplevering te verdelen in een aantal deelopleveringen.
- Worden de resultaten van de werkzaamheden door de opdrachtgever (stilzwijgend) aanvaard, dan wordt de dag van de in lid 4 bedoelde kennisgeving als het tijdstip van aanvaarding aangemerkt.
- Op verzoek van de opdrachtgever kan de aanvaarding van de resultaten van de werkzaamheden ook zonder de kennisgeving krachtens lid 4 plaatsvinden. In dat geval dient de opdrachtgever de aannemer schriftelijk mede te delen de werkzaamheden als aanvaard te beschouwen. De datum van verzending van deze mededeling geldt dan als het tijdstip van aanvaarding.

Artikel 13 Vervroegde ingebruikneming

- Indien de opdrachtgever de installatie of delen daarvan in gebruik wenst te nemen vóór de geplande oplevering, volgen de partijen de in artikel 14 (wijzigingen) vastgelegde procedure. De opdrachtgever dient vóór de datum van deze vervroegde ingebruikneming de werkzaamheden met betrekking tot de installatie of delen daarvan die hij eerder in gebruik wenst te nemen goed te keuren en voor voltooid te ondertekenen. Indien de opdrachtgever dit achterwege laat en de installatie desondanks in gebruik neemt, wordt de installatie geacht te zijn goedgekeurd en voltooid.
- Met betrekking tot artikel 15 (aansprakelijkheid) zal een als zodanige ingebruikneming als oplevering worden aangemerkt. Schade die bij ingebruikneming als bedoeld in lid 1 van dit artikel aan de installatie ontstaat, is voor rekening van de opdrachtgever.

Artikel 14 Wijzigingen (meer en minder werk)

- De opdrachtgever is gerechtigd om wijzigingen in de overeenkomst, werkzaamheden, resultaten van werkzaamheden, opdrachten, het werkplan en inspectieplan aan de aannemer op te dragen.
- De aannemer hoeft een opgedragen wijziging niet uit te voeren indien de wijziging:
 - niet schriftelijk is opgedragen, of
 - tot een onacceptabele verstoring van de werkzaamheden zou leiden, of
 - zijn kennis en/of bekwaamheden en/of capaciteiten te boven gaat, of
 - niet in zijn belang zou zijn, of
 - indien partijen niet tot overeenstemming komen over de financiële gevolgen en de consequenties ten aanzien van het plan en de planning.
- In het geval dat de aannemer bereid is de wijziging uit te voeren, dan stuurt hij de opdrachtgever een schriftelijke offerte met de volgende gegevens:
 - het saldo, gevormd door alle directe en indirecte kosten, winst en risico, verband houdende met de wijziging, verminderd met de eventuele besparingen als gevolg van de uitvoering van de wijziging, en

- de aanpassing van de werkzaamheden, plan en planning, en
 - de aanpassing van de termijnstaat of betalingscondities.
- Het ontbreken van een schriftelijke opdracht met betrekking tot de wijziging laat de aanspraken van de aannemer op betaling ongewijzigd.
 - De aannemer heeft recht op een redelijke vergoeding van de kosten verbonden aan de in lid 3 bedoelde offerte, ongeacht de vraag of partijen het over die offerte eens worden.
 - De aannemer is gerechtigd om voorstellen tot wijziging aan de opdrachtgever voor te leggen indien hij daartoe aanleiding ziet en met dien verstande dat de werkzaamheden en resultaten van werkzaamheden aan de overeenkomst zullen beantwoorden.
 - De opdrachtgever kan de in lid 6 bedoelde voorstellen tot wijziging, enerzijds zonder opgaaf van redenen weigeren te accepteren, anderzijds accepteren. In het laatste geval volgen partijen de procedure zoals beschreven in dit artikel.
 - In het geval dat de procedure in verband met de wijzigingen wordt vertraagd door een omstandigheid die niet aan de aannemer kan worden toegerekend, dan heeft deze recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding volgens artikel 10.

Artikel 15 Aansprakelijkheid en garantie

- Na het tijdstip van oplevering is de aannemer niet meer aansprakelijk voor gebreken, tenzij:
 - die gebreken aan hem zijn toe te rekenen, en bovendien
 - de opdrachtgever die gebreken voorafgaande aan de oplevering niet heeft opgemerkt, en bovendien
 - de opdrachtgever die gebreken op het tijdstip van oplevering redelijkerwijs niet had moeten ontdekken.
- Is de aannemer aansprakelijk volgens het bepaalde in lid 1, dan hoeft hij slechts de door de opdrachtgever hierdoor geleden, directe materiële schade re vergoeden. Onder directe materiële schade valt niet: gevolgschade, bedrijfsschade, productieverlies, omzet- of winstderving of waardevermindering of verlies van producten evenmin als bedragen die in de uitvoeringskosten zouden zijn begrepen als de werkzaamheden van de aanvang af goed zouden zijn uitgevoerd.
- Afgezien van het bepaalde in dit artikel garandeert de aannemer de gebreken waarvoor hij aansprakelijk is voor eigen rekening te herstellen of de schade te beperken of op te heffen, gedurende de in lid 9 bedoelde termijn. Mochten de kosten van herstel niet in verhouding staan tot het belang van de opdrachtgever bij herstel in plaats van schadevergoeding en in het geval dat de installaties niet in Nederland zijn opgesteld, is de opdrachtgever niet gerechtigd om herstel te vorderen, maar zal door de aannemer een schadevergoeding worden betaald. Door de aannemer vervangen onderdelen worden zijn eigendom.
- Bij werkzaamheden die dienen ter uitoefening van het bedrijf van de opdrachtgever is de aannemer alleen

- aansprakelijk voor schade die niet worden gedekt door de in artikel 6 lid 1 bedoelde verzekering(en) en bij werkzaamheden die betrekking hebben op producten en installaties die door de opdrachtgever naar de VS en Canada worden geëxporteerd is de aannemer alleen aansprakelijk voor schade die niet worden gedekt door de in artikel 6 lid 2 bedoelde verzekeringen, onverminderd datgene wat in dit artikel is bepaald.
5. De omvang van de door de aannemer te vergoeden schade is beperkt tot het bedrag van de in de overeenkomst vastgelegde prijs. In het geval dat er bij het sluiten van de overeenkomst geen prijs is bepaald, zoals bij regieovereenkomsten, is de te vergoeden schade beperkt tot het bedrag van de vermoedelijke prijs. Bij onderhoudscontracten met een looptijd van meer dan één jaar, wordt de prijs gesteld op het totaal aan vergoedingen voor één jaar.
 6. De schadevergoeding zal in geen geval meer bedragen dan het totaal van de bedragen van het eigen risico van de verzekering van de aannemer en de door de verzekeraar gedane uitkering tot ten hoogste € 1.000.000,00.
 7. In het geval de opdrachtgever enig aan de overeenkomst verbonden risico heeft verzekerd, is hij verplicht eventuele schade onder die verzekering te vorderen en de aannemer te vrij te stellen voor eventuele verhaal-aanspraken van de verzekeraar.
 8. Voor vergoeding van andere schade dan in dit artikel genoemd, is de aannemer alleen aansprakelijk indien en voor zover de opdrachtgever bewijst, dat deze te wijten is aan opzet of schuld van de aannemer.
 9. Elke aansprakelijkheid van de aannemer vervalft door verloop van zes maanden vanaf het tijdstip waarop de overeenkomst is geëindigd, hetzij door oplevering, ontbinding of opzegging, mits aantoonbaar anders overeengekomen.
 10. Het vorderingsrecht uit hoofde van een gebrek vervalft door verloop van een maand na de schriftelijke en gemotiveerde ingebrekestelling.
 11. De rechtsvordering uit hoofde van een gebrek waarvoor de aannemer krachtens lid 1 aansprakelijk is, is niet ontvankelijk indien zij wordt ingesteld, mits anders overeengekomen, later dan zes maanden vanaf de dag waarop de overeenkomst is geëindigd, hetzij door oplevering, ontbinding of opzegging.
 12. De rechtsvordering uit hoofde van een gebrek is niet ontvankelijk indien de opdrachtgever niet zo snel mogelijk nadat hij deze heeft ontdekt of redelijkerwijs had behoren te ontdekken, schriftelijk en gemotiveerd de aannemer in gebreke heeft gesteld.
 13. De opdrachtgever vrijwaart de aannemer tegen alle aanspraken van derden wegens (producten)aansprakelijkheid als gevolg van een gebrek in een door de opdrachtgever aan een derde geleverd product of installatie en dat mede bestond uit door de aannemer ontwikkelde en/of geleverde goederen, behoudens indien en voor zover de opdrachtgever bewijst dat de schade is veroorzaakt door die goederen en onverminderd het bepaalde in lid 7 van dit artikel.
 14. De aannemer is niet aansprakelijk voor vergoeding van schade van de opdrachtgever of derden (mede)veroorzaakt door ter beschikking gestelde persoon/personen als bedoeld in artikel 18 lid 2.
 15. De opdrachtgever vrijwaart de aannemer tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze schade volgens deze algemene voorwaarden voor rekening van de opdrachtgever blijft.
 16. Voor zover dat niet reeds voortvloeit uit de wet of de overeenkomst is de aannemer in ieder geval niet aansprakelijk indien een tekortkoming van de aannemer het gevolg is van:
 - a. gewelddadige of gewapende acties;
 - b. brand en verlies van te verwerken onderdelen;
 - c. storingen in de energievoorzieningen, in communicatieverbindingen of in apparatuur of programmatuur van de aannemer of derden;
 - d. arbeidsongeregeldheden bij derden of onder eigen personeel;
 - e. tekortschieten van hulppersonen;
 - f. transportmoeilijkheden;
 - g. maatregelen van enige binnenlandse, buitenlandse of internationale overheid, zoals importverboden of handelsverboden;

Indien zich een omstandigheid als bedoeld in dit lid voordoet, zal de aannemer die maatregelen treffen die in alle redelijkheid van hem gevraagd kunnen worden. Dit met als bedoeling de uit deze omstandigheid voortvloeiende nadelige gevolgen voor de opdrachtgever te beperken.

Artikel 16 Eigendomsvoorbehoud

1. Alle voor de werkzaamheden bestemde goederen, zoals materialen of onderdelen, worden pas nadat de opdrachtgever aan alle financiële verplichtingen uit de overeenkomst heeft voldaan eigendom van de opdrachtgever, met inbegrip van hetgeen de opdrachtgever wegens zijn tekortschieten in zijn verplichtingen verschuldigd mocht worden.

Artikel 17 Intellectueel eigendom

1. De intellectuele en industriële eigendomsrechten op alle aan de opdrachtgever geleverde goederen, gegevens en (technische) informatie blijven berusten bij de aannemer. De aannemer heeft het uitsluitend recht tot openbaarmaking, verwezenlijking en verveelvoudiging van deze goederen, gegevens en informatie en de opdrachtgever heeft het uitsluitend gebruiksrecht daarvan.
2. De door de aannemer aan de opdrachtgever afgegeven documenten, zoals ontwerpen, tekeningen, technische beschrijvingen of bestekken worden eigendom van de opdrachtgever en mogen door hem worden gebruikt met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van de intellectuele en industriële eigendom, nadat de opdrachtgever aan zijn financiële verplichtingen jegens de aannemer heeft voldaan.
3. De opdrachtgever is alléén bevoegd om de installatie volgens het ontwerp van de aannemer, zonder diens tussenkomst en goedkeuring, door een derde te laten realiseren, wanneer de overeenkomst is ontbonden wegens een tekortkoming die aan de aannemer kan

worden toegerekend. In dat geval is de aannemer niet aansprakelijk voor gebreken voor zover die zijn terug te voeren op de aanleg door of namens de opdrachtgever.

4. Het gebruiksrecht van de opdrachtgever met betrekking tot de door de aannemer ontwikkelde en geleverde programmatuur is niet-exclusief. De opdrachtgever mag deze programmatuur alleen in zijn eigen bedrijf of organisatie gebruiken en alleen voor de technische installatie waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Het gebruiksrecht kan betrekking hebben op meerdere installaties voor zover dat in de overeenkomst is vastgelegd.
5. Het gebruiksrecht is niet overdraagbaar. Het is de opdrachtgever verboden om de programmatuur en de dragers waarop deze is vastgelegd op welke wijze dan ook ter beschikking van een derde te stellen of door een derde te laten gebruiken. Het is de opdrachtgever verboden de programmatuur te verveelvoudigen of daarvan kopieën te maken. De opdrachtgever zal de programmatuur niet wijzigen anders dan in het kader van het herstellen van fouten. De broncode van de programmatuur en de bij de ontwikkeling ervan voortgebrachte technische informatie worden niet aan de opdrachtgever ter beschikking gesteld, tenzij anders is overeengekomen.
6. Het is de opdrachtgever niet toegestaan om de volgens het ontwerp van de aannemer gerealiseerde installatie geheel of in onderdelen daarvan in herhaling aan te leggen, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de aannemer en onverminderd het bepaalde in de leden 6 en 18. De aannemer is bevoegd aan die toestemming voorwaarden te verbinden, waaronder het betalen van een vergoeding. Op volgens het ontwerp van de aannemer vervaardigde goederen is het bepaalde in dit lid eveneens van toepassing.
7. De aannemer is gerechtigd om op zijn naam en voor zijn rekening octrooi aan te vragen op vindingen die tijdens en door uitvoering van de overeenkomst zijn ontstaan.
8. Indien de aannemer een octrooi als bedoeld in lid 7 verkrijgt, verleent hij om niet aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbaar gebruiksrecht op die vinding. Bij concrete toepassing van dat gebruiksrecht zal de opdrachtgever toestemming aan de aannemer vragen, welke slechts geweigerd kan worden indien de aannemer tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf kan aantonen.

Artikel 18 Overname personeel en gedetacheerden

1. Het is de opdrachtgever, gedurende de looptijd van de overeenkomst tot één jaar na beëindiging daarvan, niet toegestaan om medewerkers van de aannemer die bij de uitvoering van de overeenkomst betrokken zijn geweest in dienst te nemen, dan wel anderszins voor zich te laten werken.
2. Het is de opdrachtgever in geval van detachering niet toegestaan deze gedetacheerde personen gedurende de looptijd van de detachering tot één jaar direct na

het einde van de detachering in dienst te nemen, dan wel anderszins voor zich te laten werken.

3. De opdrachtgever verbeurt een onmiddellijk opeisbare en niet voor rechterlijke matiging vatbare boete ten belope van 3 bruto jaarsalarissen van de desbetreffende medewerker bij overtreding van de in lid 1 en 2 genoemde verplichting.

Artikel 19 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en op alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is het Nederlands recht van toepassing.
2. Elk geschil tussen aannemer en opdrachtgever, zal met uitsluiting van de gewone rechter worden beslecht door arbitrage overeenkomstig de statuten van de Stichting Raad van Arbitrage voor Metaalnijverheid en - Handel, gevestigd te Den Haag, zoals die luiden drie maanden voor de dag waarop de overeenkomst is gesloten.
3. In afwijking van het voorgaande lid is het de aannemer toegestaan het geschil te laten beslechten door de krachtens de Wet bevoegde (gewone) rechter in het arrondissement van de plaats van vestiging van de aannemer.
4. De opdrachtgever is verplicht ter zake van de overeenkomst in Nederland domicilie te kiezen, voor zover hij niet al in Nederland is gevestigd. Bij gebreke van een dergelijke domiciliekeuze wordt de opdrachtgever geacht domicilie te hebben gekozen in Den Haag.